

Kerekasztal beszélgetés a szakemberképzésről

Az MSZMP Központi Bizottsága az állami oktatás helyzetével és fejlesztésének feladataival foglalkozó határozatában megjelölte azokat a legfontosabb teendőket, amelyek alapján fejleszteni kell az oktatásügyet és ezen belül a felsőoktatást. A határozat sikeres végrehajtása érdekében szükséges tudományos alappal előkészíteni a felsőoktatás fejlesztésében bekövetkező legfontosabb változásokat. Ennek érdekében a Művelődésügyi Minisztérium Egyetemi és Főiskolai Főosztálya számos kérdésből álló, a szakemberképzés közép és hosszútávú feladatainak vizsgálatával kapcsolatos, kérdőívet juttatott el a felsőoktatási intézmények, így a József Attila Tudományegyetem oktatóihoz. Ezzel kapcsolatban kértük meg a **Természettudományi Karról dr. Hackl Lajos** adjunktust, **dr. Zalotai Lajos** tanársegédet, a **Bölcsészettudományi Karról dr. Deme László** tanszékvezető egyetemi tanárt, **dr. Varga Ilona** adjunktust és **Kun László** gyakornokot egy kerekasztal beszélgetésre. Kérdéseinket a Művelődésügyi Minisztérium kérdőíve alapján állítottuk össze.

— **A jelenleg képzendő, még 20—25 év múlva is dolgozó, szakemberrel szemben támasztott követelményeket lényegesen befolyásolja és meghatározza a tudomány-technikai forradalom kibontakozása. Ebből tudománygánként le kell vonni a szükséges következtetéseket. Mennyiben változik Ön szerint a képzés célja?**

— **Dr. Hackl Lajos** (Általános és Fizikai Kémiai Tanszék): A képzés célja hazánkban olyan szakemberek nevelése lesz, akik nem túlzottan specializáltak, de a képzés során olyan ismereteket kapnak, amely birtokában bármilyen speciális problémában viszonylag rövid idő alatt aktív, alkotó munkára válnak képessé.

— **Dr. Deme László** (Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék): Utalnom kell arra, hogy a tudományok fejlődése és a tanárképzés alakulása természetesen összefügg ugyan, de két vonalon fut, s így az adható feleletek a kettős feladatnak megfelelően szétvágnak. A nyelvészeti — s ezen belül az anyanyelvészeti — képzés célja úgy változik meg, hogy a pusztán anyagismeret helyett az egyik és a pusztán elméleti képzés helyett a másik oldalon a szociális alkalmazott nyelvészet kerül túlsúlyba. A leendő nyelvészeknek tudományos, a leendő tanároknak pedig gyakorlati szinten a társadalmi kommunikáció alakulásának figyelemmel kísérése és továbbfejlesztésének segítése válik fő feladatává.

— **Dr. Zalotai Lajos** (Általános és Fizikai Kémiai Tanszék): Igen valószínűnek látszik, hogy a jelenlegi felsőoktatási rendszer a közeljövőben jelentős változásokon megy át. Hiszen ma már nyilvánvaló, hogy míg néhány évtizeddel ezelőtt az egyetemen, vagy bármely más felsőoktatási intézmény szintje egész életre szóló tudást nyújtott szolgáltatni, ma az oktatott anyag elég gyors elvülése, az információbanban körművei között ezt megtenni képtelen. Emiatt szükséges az oktatási rendszer olyan irányú változása, hogy a minimális, nem változó alapelvek oktatása mellett az orientált hallgatók a felmerülő problémák megoldásához szükséges gondolkodási készséggel legyenek felvértezve. S ilyen képzési cél megvalósítása új didaktikai elvek kidolgozását is szükségessé teszi.

— **Igazolódnak-e vélemények szerint a többszintű képzés létrehozásával kapcsolatos jelenlegi elképzelések?**

— **Dr. Hackl Lajos**: A többszintű képzés létrehozásának jelenlegi elképzelései véleményem szerint a jövőben alapvetően beigazolódnak. A forma bizonyára változni fog. Elképzelhető lenne, hogy a vegyészek három képzési formáját például úgy hangolnák össze, hogy minden vegyész szakra jelentkező az első két évben „üzemmérnök” képzésben, egy-egy tematikával venne részt. Az alapszigorlatok letétele után választhatna, hogy 1 év gyakorlati idő után üzemmérnök lesz-e, vagy 3 év továbbtanulást választ tudományegyetemi, illetve műszaki egyetemi vonalon. Ez a forma biztosítaná az egységesen képzett üzemmérnökök igényelt mennyiségét. Az első két év döntene el, hogy valaki alkalmos-e az egyetemi diploma megszerzésére, nem pedig a még mindig sok szubjektív elemet tartalmazó felvételi vizsga. Az üzemmérnök továbbtanulási szándéka esetén nem kellene „előlről” kezdenie az egyetemet, mint most a főiskola után. Hasonló problémák merülnek fel a főiskolai illetve egyetemi pedagógusképzésben is. Mindez egy többszintű, egységes iskolarendszert igényel.

— **Dr. Varga Ilona** (Középkori Egyetemes Történeti és Latin-Amerika Történeti Tanszék): A képzési célt az 1971-es oktatási tervek a tanárképzésre vonatkozóan kifejezik. Többszintű képzés ezen a vonalon (tanárképzés) nem látszik célszerűnek.

— **Dr. Deme László**: A kétszintű képzés e tudományban főfelé oldódik meg: az egyetemet végzett kutatók posztgraduális és minősítési procedurák keretében fejleszthetik magukat egy-egy magasabb szintre. — A tanárképzésben a kétszintű képzés a főiskola-egyetem viszonylatában végeredményben megvalósult tény; a további feladatok ezzel kapcsolatban nem szervezettek, hanem minőségiek mindkét szinten. A mi területünkön új képzésformák bevezetésénél fontosabb a jelenlegiek tartalmi kitérítése. Tanárainkat úgy kell felkészítenünk, hogy iskolai munkájukat is „köz-művelődési szemlélettel” végezzék; s iskolán kívül közművelődési munkások — népművelők, ismeretterjesztők — legyenek, a szónak nem tudásadó, hanem készségerősítő és nevelő értelmében.

— **Milyen konkrét oktatásmódszertani és oktatásszervezési módosításokat lát szükségesnek az előbbiekkal kapcsolatban?**

— **Dr. Zalotai Lajos**: Az előbbiekból említett képzési cél módosulása természetesen megváltoztatja az oktatott tantárgyak jelenlegi struktúráját is, amelynek jobban kell igazodnia a társadalmi, tudományos fejlődés követelményrendszeréhez. Talán vázlatosan azt lehetne mondani, hogy a tudományok fejlődésében volt egy olyan időszak, amikor az atomizáció volt a domináló, azaz a fő tudományágból apróbb hajtások kinövése és későbbi önállóulása. A mai fejlődési periódusban pedig inkább az integrálódási folyamat, az egyes tudományterületek közötti átfedések, határterületek kialakulása került előtérbe. Ehhez pedig célszerű a jelenlegi alap-, alapozó-, szaktárgyi csoportosítás helyett az integrált oktatási forma bevezetése, amely az oktatott anyag strukturális, tartalmi összefüggéseit által meghatározott sorrend szerint valósul meg.

— **Dr. Deme László**: A mi prob-

lémánkat nem elsősorban szervezeti, hanem elsősorban tartalmi érzem. Minden szervezeti keretben lehet formálisan és lehet érdemszerűen oktatni. Am a mainál több oktatói és több hallgatói szabadságot adnék. Ehhez persze jobb oktató válogatási módszer kellene, jobb hallgatófelvételi rendszer és szigorúbb — de érdembeli — cenzusok a továbbjutáshoz.

— **Kun László** gyakornok (Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék): Lehetőséget kellene biztosítani, hogy a nyelvészet iránt érdeklődő hallgatók megismerkedhessenek az egyetemi oktatás keretein belül azokkal a matematikai elméletekkel, kibernetikai alapfogalmakkal, statisztikai eljárásokkal, melyek a nyelvészeti kutatásokra hatást gyakorolnak, vagy gyakorolhatnak. A nyelvészeti hallgatók esetében a kiscsoportos oktatási rendszerre a gyakorlati foglalkozásokat illetően feltétlenül szükség van. Kívánatos, hogy a csoportok létszáma ne haladja meg a 10—12 főt, főleg az első évfolyamon, ahol különösen lényeges, hogy az oktató a hallgatókat minél hamarabb megismerje, képességeiket „feltérképezze”.

— **Dr. Varga Ilona**: A jelenleg érvényben levő programok mellett is célszerű volna a történelem oktatás szakterületét összehangolni. Az egyetemes látásmód előnyére válna, ha az összehangolást a történelem oktatáshoz kapcsolódó tárgyakra is kiterjeszhetnénk. A társadalomtudomány-tervezettudomány integrált oktatása a középiskolai programok kialakításánál meghatározó jellegű. Az egyoldalú bölcsész-szemlélet ellensúlyozására technikatörténet oktatását kellene előtérbe hozni. A tárgyi néprajz kurzusoszerű háziipari eszközein túl a gépi technika fejlődésével kellene megismerkedni, mert erről az angol ipari forradalom említésén túl alig hallanak a hallgatók. Ez speciális kollégium keretében is megoldható lenne.

— **Dr. Hackl Lajos**: Az oktatásszervezés területén a kiscsoportos oktatási forma az egyetemi képzés színvonalát emelte, ugyanakkor számos olyan problémát vetett fel, amelyeket elemezve úgy tűnik, hogy az oktatás minőségi javításához átfogóbb intézkedések lennének szükségesek. A kiscsoportos oktatásnak ugyanis kétségtelen előnye, hogy a hallgatók közvetlenebbül, „előbb” formában tudják elsajátítani a tananyagot. Felvetődik ugyanakkor az egyetemi oktatás jobb összehangolásának alapvető problémája. A kiscsoportos foglalkozásoknak több mint ötven százaléka nem hatékony a hallgatók elégtelen felkészülése miatt. A felkészülést döntően befolyásolja a más szaktárgyakban irrandó dolgozatokra való kampányzerű felkészülés. Nincs kialakulva még a dolgozatok optimális száma, illetve a kiscsoportos foglalkozások nyújtott teljesítményeknek a kollokviumok eredményeibe történő beszámítása, stb. (Ez ismétlődően felvetendő probléma a megfelelő helyiségek hiánya. Az előadások színvonalának emelése is hátráltatja a kielégítő szemléltető anyag hiánya.) A tananyag korszerűsítése véleményem szerint még lényegében nem megfelelő minőségben történt meg.

— **Hogyan fogalmazható meg az ön szakterületén a kommunista szakemberképzés tartalma?**

— **Kun László**: A kommunista szakemberképzés tartalmát — társadalomtudományokat tartva

(Folytatás a 2. oldalon.)

XI. évfolyam 9-10. szám

1973. jún. 11.

- * Tanárképzésünk problémáiról
- * OMEGA
- * Szeged nyári programjából
- * UNIVERSIADE Moszkva, 1973

Pedagógusaink köszöntése

A Pedagógusnap alkalmából intézményeink oktatói és dolgozói a következő kitüntetésekben részesültek:

József Attila Tudományegyetem:

Oktatásügy Kiváló Dolgozója: **Dr. Papp Ignác** docens (Állam- és Jogelméleti Tanszék), **dr. Weisz Imréné** docens (Szerves Kémiai Tanszék).

Miniszteri dicséret: **Balogh Jánosné** előadó (Bölcsészettudományi Kar).

Szocialista Kultúráért kitüntetés: **Ambrus György**, a kulturális bizottság főelőadója.

Kiváló Dolgozó: **Ampovics Jenő** gépkocsivezető (Gazdasági Hivatal), **Rózsa Istvánné** portás (Állam- és Jogtudományi Kar), **Sári József** gépész (Gazdasági Hivatal).

Kiváló Tanár: **Páthy Gyuláné** szakvezető tanár és **Kocsis Vilmos** szakvezető tanár (Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium).

Kiváló Tanító: **Németh Kálmánné** tanítónő (Ságvári Általános Iskola).

Szegedi Orvostudományi Egyetem:

Oktatásügy Kiváló Dolgozója: **Dr. Béli Lona** docens (Mikrobiológiai Intézet), **dr. Kása Péter** docens (Anatómia, Szövet- és Fejlődéstan Intézet), **dr. Heiner Lajos** adjunktus (Ideg- és Elme-kórtani Klinika), **dr. Pál József** adjunktus (Marxizmus—Leninizmus Intézet).

Szegedi Tanárképző Főiskola:

Oktatásügy Kiváló Dolgozója: **Dr. Végh Joachimmé** docens (Növénytan Tanszék), **Wolgard Ilona** szakvezető tanár (I. sz. Gyakorló Általános Iskola), **Miklós Pálné** szakvezető tanár (II. sz. Gyakorló Általános Iskola).

Miniszteri dicséret: **Szabó Lászlóné** adjunktus (Mezőgazdasági Ismeretek és Gyakorlatok Tanszék), **dr. Andó Mihályné** szakvezető tanár (I. sz. Gyakorló Általános Iskola), **Nagy Istvánné** tanítónő (I. sz. Gyakorló Általános Iskola), **Szűri Antalné** szakvezető tanár (II. sz. Gyakorló Általános Iskola).

Kiváló Dolgozó: **Majeros Andor** főrevisor, **Molnár Sándor** tanszéki laboráns (Fizika Tanszék), **Tánczos Tiborné** titkárnő. **Kiváló Tanár:** **Dr. Török László**

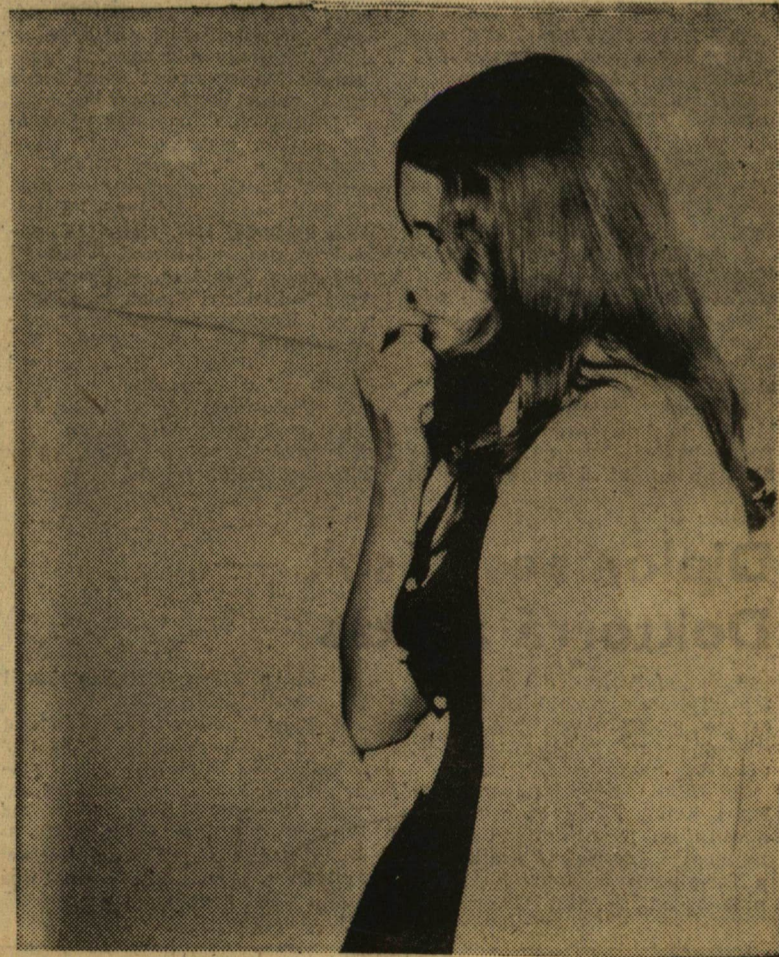
lóné szakvezető tanár (II. sz. Gyakorló Általános Iskola).

Kiváló Tanítónő: **Dr. Mezősi Józsefné** tanítónő (I. sz. Gyakorló Iskola).

A **Pedagógusjelöltek Országos Találkozójának** sikeres megrendezéséért **miniszteri dicséretben** részesült: **Hegedűs András** főiskolai főigazgató, **Bereczki Sándorné** gazdasági igazgató, **dr. Kóbor Jenő** főiskolai tanár (Kémia Tanszék).

A **Bölcsészettudományi Kar** június 1-én 12 órakor az auditorium maximumban rendezték a pedagógusnap ünnepséget — megemlékezve az iskolák államosításának 25. évfordulójáról. A kar 78 oktatója és dolgozója 800-tól 2500 forintig terjedő, összesen 103 ezer forint értékű pénztalimat kapott. Ugyancsak itt osztottak ki 3 ezüst, 2 bronz tőzsgárda jelvényt és 12 oklevelet. Az Állam- és Jogtudományi Karon június 2-án 11 órakor tartottak pedagógusnap megemlékezést. A kar oktatói és dolgozói közül sokan részesültek pénztalimban, ketten kaptak meg a tőzsgárda jelvény bronzfokozatát, négyen pedig oklevelet. A Természettudományi Kar június 1-én délután 3 órakor rendezett pedagógusnap ünnepséget. Ezen 143 oktató és 84 nem oktató 330 ezer forint értékű, 500—3000 forintig terjedő pénztalimban részesült. Itt osztottak ki a tőzsgárda jelvényeket is. **Aranyyűrűs:** **dr. Szalay László** tanszékvezető egyetemi tanár, **Aranyfokozatot** kapott: **dr. Csányi László** tanszékvezető egyetemi tanár, **dr. Sárkány Béla** adjunktus, **dr. Szalay Lászlóné** adjunktus, **dr. Szőkefalvi-Nagy Béla** akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár, és **dr. Szöllősy László** docens. 17-en kaptak ezüst, 8-an bronzfokozatot, 23-an pedig oklevelet.

A **Tanárképző Főiskolán** a **pedagógusnap ünnepség** június 2-án délelőtt 11-kor volt a díszteremben. **Ünnepi beszédet** **dr. Koncz János**, az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága osztályvezetője tartott, majd a főiskola irodalmi színpada és ének-zene szakos hallgatói adták műsort. Pedagógusnapon 246 oktató és dolgozó 370 ezer forint jutalmat kapott.

WZSGADRUKK! (Fotó: Muly György)